

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39

Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26

Convent Building

Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68

La Piccola Marina

Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Datum

25 juli 2024

Ons kenmerk

Cft 202400089

Pagina

1/7

Uw kenmerk

Bijlage

-

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Onderwerp

Advies bij de jaarrekening 2023 Sint Eustatius

Geachte mevrouw Francis,

Op 12 juli 2023 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) conform artikel 31 lid 1 van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) de jaarrekening 2023 van Sint Eustatius tezamen met de controleverklaring. Hierbij ontvangt u het advies van het Cft bij de jaarrekening 2023.¹

Oordeel

Sint Eustatius realiseerde over 2023 een negatief resultaat van USD 2,1 miljoen. De begroting ging uit van een tekort van USD 0,4 miljoen voor 2023. Het tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere personeelslasten (USD 2,0 miljoen) als gevolg van een wetswijziging. Het negatieve resultaat van USD 2,1 miljoen wordt ten laste gebracht van de algemene reserve. Sint Eustatius dient het tekort over 2023 te compenseren met overschotten in 2024 en 2025.² Voor beide jaren verwacht het openbaar lichaam een incidentele meevaller in de rentebaten. Het Cft adviseert deze in te zetten om het tekort over 2023 te compenseren.

De jaarrekening 2023 is door de externe accountant voorzien van een oordeelonthouding. Hoewel de accountant een verbetering in de kwaliteit van het financieel beheer constateert, zijn er nog tekortkomingen ten aanzien van de interne controle, niet uit de balans blijkende verplichtingen en de weergave van de materiële vaste activa. Het Cft roept Sint Eustatius op de verbetering van het financieel beheer prioriteit te (blijven) geven en een nieuw verbeterplan op te stellen met als doel om binnen afzienbare tijd een goedkeurende accountantsverklaring te krijgen.

Toelichting

Resultaat

Sint Eustatius realiseerde in 2023 USD 49,6 miljoen aan baten en USD 51,7 miljoen aan lasten. Het tekort bedraagt daarmee USD 2,1 miljoen en is voornamelijk het gevolg van een reservering van USD 2,0 miljoen voor niet begrote personeelslasten.

Terugbetaling 36-urige werkweek

Op 15 november 2023 is in het Rechtspositiebesluit ambtenaren BES vastgelegd dat voor de jaren 2022 en 2023 de arbeidsduur van ambtenaren met terugwerkende kracht wordt gesteld op 36 uur per week. Sint Eustatius moet ambtenaren die in 2022 en 2023 40 uur gewerkt hebben nog een compensatie uitbetalen. Het openbaar lichaam heeft hiervoor in de jaarrekening 2023 een verplichting van USD 2,0 miljoen opgenomen onder de kortlopende schulden. Dit betreft een incidentele tegenvaller.

Weerstandsvermogen en liquiditeit

In de jaarrekening 2023 geeft Sint Eustatius op een nieuwe manier invulling aan de paragraaf over het weerstandsvermogen en de bijbehorende risicoanalyse en liquiditeitspositie. Sint Eustatius voegde in 2023 USD 0,6 miljoen toe aan deze bestemmingsreserve, waarmee het weerstandsvermogen uitkomt op het volgens het openbaar lichaam benodigde bedrag van USD 7,0 miljoen. In totaal is USD 0,08 miljoen hiervan vrij besteedbaar. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), het Cft en de openbare lichamen maakten op 28 februari 2024 afspraken over de risicoanalyse, het weerstandsvermogen en de benodigde liquiditeit. Hieruit volgde dat het weerstandsvermogen volledig liquide dient te zijn. Met de USD 0,08 miljoen aan vrij besteedbare liquide middelen voldoet Sint Eustatius hier niet aan.

De liquiditeitspositie van het openbaar lichaam baart het Cft zorgen. In het advies bij de jaarrekening 2022 riep het Cft Sint Eustatius al op om maatregelen te treffen om de lasten te beheersen en zo ruimte te creëren om eventuele tegenvallers op te vangen.³ Gegeven de beperkte liquiditeitspositie adviseert het Cft het openbaar lichaam om zowel voor 2024 als 2025 terughoudend te zijn met lasten verhogende (beleids-)initiatieven om de liquiditeitspositie te verbeteren en eventuele tegenvallers te kunnen opvangen.

Financieel beheer

Sint Eustatius heeft op dit moment geen verbeterplan financieel beheer. De externe accountant oordeelde dat de jaarrekening 2023 onvoldoende controle-informatie bevat en gebreken toont in de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB). Het aantal bevindingen van de accountant bij de jaarrekening is gedaald van vijf bevindingen in 2022 naar twee bevindingen in 2023. Dit is een positieve ontwikkeling. De door de accountant geconstateerde tekortkomingen ten aanzien van de administratieve organisatie en interne beheersing van het openbaar lichaam baart het Cft echter grote zorgen.

Kenmerk
Cft 202400089
Blad
3/7

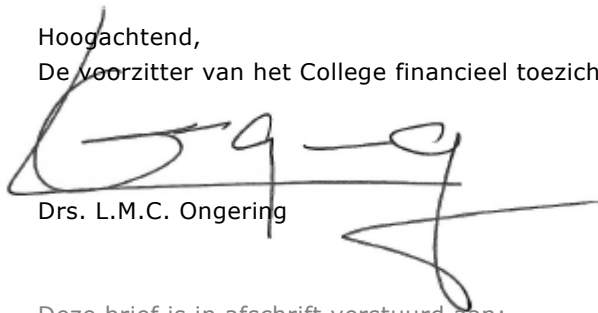
Vervolg

Sint Eustatius realiseerde in 2023 een tekort van USD 2,1 miljoen. Dit tekort wordt ten laste gebracht van de algemene reserve. Conform de Wet FinBES dient Sint Eustatius gerealiseerde tekorten te compenseren met overschotten in het lopende en eerstvolgende begrotingsjaar. Het Cft verzoekt Sint Eustatius bij de eerstvolgende begrotingswijziging 2024 aan te geven hoe het in 2023 gerealiseerde tekort zal worden gecompenseerd in 2024 en 2025.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'L.M.C. Ongerling', written over a horizontal line. The signature is stylized and extends below the line.

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Tabel 1 geeft de realisatie over 2022, de vastgestelde begroting 2023 en de realisatie over 2023 weer.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)⁴

	Jaarrekening 2022	VB 2023	Jaarrekening 2023
Baten	22,6	22,6	20,7
Vrije uitkering	13,1	18,6	16,4
Lokale heffingen ⁵	3,2	3,8	3,8
Overige baten	6,3	0,2	0,5
Lasten	21,2	23,1	22,8
Personeelslasten	10,0	10,4	12,4
Overige lasten	21,2	12,7	10,4
Bijzondere uitkeringen (baten en lasten)	12,3	28,1	28,9
Resultaat	1,4	-0,4	-2,1

Bron: jaarrekening 2022, vastgestelde begroting 2023 en jaarrekening 2023 van Sint Eustatius.

Baten

Sint Eustatius realiseerde in 2023 USD 20,7 miljoen aan reguliere baten. Dit is USD 1,9 miljoen minder dan begroot. Deze lagere realisatie van de baten wordt voornamelijk verklaard doordat een deel van de vrije uitkering van USD 2,2 miljoen pas laat in het jaar werd ontvangen. De vrije uitkering wordt door de minister van BZK verstrekt met een specifieke bestemming. Omdat USD 2,2 miljoen uit de vrije uitkering pas in 2024 wordt besteed heeft het openbaar lichaam hiervoor een bestemmingsreserve ingesteld.

Lasten

Sint Eustatius realiseerde in 2023 USD 22,8 miljoen aan reguliere lasten. De vastgestelde begroting ging uit van USD 23,1 miljoen aan lasten. De realisatie van de meeste lasten categorieën is nagenoeg gelijk aan de vastgestelde begroting. De personeelslasten zijn USD 2,0 hoger dan begroot als gevolg van de met terugwerkende kracht inwerkingtreding van de 36-urige werkweek voor de jaren 2022 en 2023. Het openbaar lichaam trof hiervoor een voorziening.

De huisvestingslasten zijn USD 0,3 miljoen hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat de huurlasten van het openbaar lichaam over 2020 tot en met 2022 pas in 2023 in rekening zijn gebracht. Voor deze huurlasten heeft het openbaar lichaam in de voorgaande begrotingsjaren geen reservering opgenomen. De exploitatielasten zijn USD 0,4 miljoen lager dan begroot door onderbesteding in de zeehaven en onderhoud.

Vanwege de beperkte uitvoeringscapaciteit van het openbaar lichaam konden niet alle geplande projecten worden uitgevoerd.

Bijzondere uitkeringen

In 2023 realiseerde Sint Eustatius USD 28,9 miljoen aan baten en lasten gerelateerd aan bijzondere uitkeringen. Dit is aanzienlijk meer dan de realisatie in 2022 (USD 12,3 miljoen), 2021 (USD 12,8 miljoen) en 2020 (USD 12,9 miljoen). Sint Eustatius realiseerde in 2023 bijna het dubbele aan baten en lasten gerelateerd aan bijzondere uitkeringen ten opzichte van 2022. Per 31 december 2023 bedraagt het resterend saldo aan bijzondere uitkeringen USD 68,9 miljoen. De twee grootste resterende bijzondere uitkeringen bedragen de aanpak erosie Sint Eustatius (14,6 miljoen) en de wederopbouw haven Sint Eustatius (USD 12,6 miljoen).

Het Cft constateerde bij de jaarrekening 2022 al dat alleen een overzicht van alle projecten gefinancierd met bijzondere uitkeringen is opgenomen, maar een toelichting op de voortgang van de projecten ontbreekt. Ook in de jaarrekening 2023 ontbreekt een toelichting op de voortgang van de projecten die worden gefinancierd met bijzondere uitkeringen.

Vermogenspositie

Het eigen vermogen van Sint Eustatius bedraagt ultimo 2023 USD 30,9 miljoen. Het eigen vermogen wordt gevormd door de algemene reserve (USD 22,3 miljoen), de bestemmingsreserves (USD 3,7 miljoen) en het weerstandsvermogen (USD 7,0 miljoen) minus het negatieve resultaat over 2023 (USD 2,1 miljoen).

Uit de jaarrekening blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2023 USD 11,6 miljoen bedraagt. Volgens Sint Eustatius bedragen de gewogen risico's USD 7,0 miljoen, waarmee de ratio van het weerstandsvermogen uitkomt op 1,66.⁶ Dit betekent dat het weerstandsvermogen van het openbaar lichaam ruim voldoende is. De mate van liquiditeit van het weerstandsvermogen is echter onvoldoende. Eind 2023 beschikte Sint Eustatius over USD 73,2 miljoen aan liquide middelen. Hiervan is USD 68,9 miljoen gereserveerd voor projecten gefinancierd met bijzondere uitkeringen. Daarnaast is USD 3,7 miljoen gereserveerd voor bestemmingsreserves en USD 0,5 miljoen voor een vrije uitkering met bestemming. Het saldo aan vrij beschikbare middelen bedroeg slechts USD 0,08 miljoen.

Financieel beheer

De externe accountant oordeelde dat de jaarrekening 2023 onvoldoende controle-informatie bevat om een oordeel af te kunnen geven. In het accountantsverslag staan twee bevindingen vermeld. In de jaarrekening ontbreekt een adequate registratie van niet uit de balans blijvende verplichtingen, waaronder gebruiksrechten, aansprakelijkheidsstellingen en langlopende contracten. Daarnaast ontbreekt in de jaarrekening de financiële administratie van de materiële vaste activa van het openbaar lichaam. Het betreft hier voornamelijk panden die in het beheer zijn van Sint Eustatius Housing Foundation. De accountant adviseert Sint Eustatius de materiële vaste activa te inventarissen en vast te stellen.

De interne controle functioneert volgens de accountant nog niet naar behoren. In april 2023 hebben het bestuurscollege en de eilandsraad van Sint Eustatius ingestemd met een Memorandum of Understanding, waarin is vastgelegd dat de AO/IB uiterlijk eind 2023 volledig is ingericht, en alle financiële processen conform de beschrijvingen worden uitgevoerd. Hoewel Sint Eustatius stappen zette om de AO/IB te verbeteren, blijft dit een aandachtspunt.

Collectieve sector

Het Cft rapporteert in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) jaarlijks, gelijktijdig met het doorzenden van de jaarrekening, over de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector van de openbare lichamen aan de minister van BZK.⁷ De laatste vaststelling van de collectieve sector van Sint Eustatius dateert echter van 2020, waardoor het opstellen van bovengenoemde rapportage niet mogelijk is. Het Cft stuurde het openbaar lichaam op 12 maart 2024 een verzoek met betrekking tot de actualisatie van de collectieve sector.⁸ Sint Eustatius reageerde op 6 juni 2024. Het Cft zal in overleg met het CBS nagaan hoe zo snel mogelijk tot een actualisatie van de vaststelling van de collectieve sector van Sint Eustatius kan worden gekomen, en u over de vervolgstappen informeren.

Om toetsing van de rentelastnorm mogelijk te maken, dient het bestuurscollege bovendien uiterlijk zes maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekeningen van de entiteiten behorende tot de collectieve sector ter beschikking te stellen aan het Cft. Vooralsnog ontving het Cft van geen van de entiteiten de jaarrekening 2023. Hoewel de entiteiten vorderingen maken bij het opstellen, controleren en vaststellen van de jaarrekeningen, is de achterstand nog niet ingelopen. Het Cft verzoekt u om zorg te dragen voor een spoedige afhandeling hiervan.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Het toetsingskader voor de beoordeling van de jaarrekening 2023 wordt gevormd door de Wet FinBES, aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria.

² Wet FinBES artikel 31 lid 3 jo. artikel 22 lid 2.

³ Cft, kenmerk Cft 202300062, Advies bij de jaarrekening 2022, d.d. 27 juli 2023.

⁴ In deze tabel is sprake van afronding op hele USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁵ De lokale heffingen bestaan uit de motorrijtuigenbelasting, toeristenbelasting, vertrekbelasting, afvalstoffenheffing en havengelden en de baten uit de erfpacht, leges en vergunningen.

⁶ Deze ratio geeft aan hoe robuust de begroting is en in hoeverre de vermogenspositie toereikend is om de geschatte risico's op te vangen.

⁷ Artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES.

⁸ Cft, kenmerk Cft 202400031, Actualisatie samenstelling collectieve sector Sint Eustatius, d.d. 12 maart 2024.